

Εφετείου Πειραιά: 75/03
Πηγή: Ε.Ν.Δ 31/03 σελ. 99

Αυτοκινητιστικό ατύχημα κατά τη μετάβαση στην οικογενειακή εστία. Εργατικό εξ αφορμής της εργασίας. Πλήρης πρόσκαιρη ανικανότητα.

Υπολογισμός αποζημίωσης.

Εργατικό ατύχημα εξ αφορμής της εργασίας. Εκείνο που δεν είναι άμεση συνέπεια της εργασίας, όπως το εκτός τόπου και χρόνου εκτέλεσής της, συνδέεται όμως με αυτή με σχέση αιτίου και αποτελέσματος από το ότι λόγω της εργασίας δημιουργήθηκαν οι ιδιαίτερες εκείνες, αναγκαίες για την επέλευσή του πραγματικές συνθήκες που δε θα δημιουργούνταν χωρίς αυτή.

Έξοδος ναυτικού από το πλοίο κατόπιν άδειας του πλοιάρχου για να διανυκτερεύσει με την οικογένειά του. Αυτοκινητιστικό ατύχημα του κατά τη μετάβαση στην οικογενειακή εστία. Η στέρηση της οικογένειας του ναυτικού συνεπεία της απασχόλησής του στο πλοίο και η εξαιτίας της προκληθείσα έντονη ανάγκη να μεταβεί προς συνάντησή της συνδέει τη ναυτική εργασία με τον τραυματισμό του κατά τη μετάβαση στην οικογενειακή εστία με σχέση αιτίου και αποτελέσματος. Εργατικό ατύχημα εξ αφορμής της εργασίας.

Πλήρης πρόσκαιρη ανικανότητα. Η αποζημίωση είναι ημερήσια και ίση με τις μισές αποδοχές κατά το χρόνο του ατυχήματος. Για τον υπολογισμό της αποζημίωσης λαμβάνεται υπόψη το σύνολο των τακτικών αποδοχών δηλ. ο βασικός μισθός, το επίδομα Κυριακών, το αντίτιμο τροφής, το επίδομα άδειας, το δώρο πλοιοκτήτη και η πρόσθετη αμοιβή για τακτική υπερωριακή εργασία. Δεν υπολογίζονται ετήσιες αποδοχές όπως στις περιπτώσεις θανάτου και μερικής διαρκούς ανικανότητας.

Πρόεδρος: ΕΥ. ΣΤΑΥΡΟΥΛΑΚΗΣ

Εισηγήτρια: ΣΤ. ΓΙΑΝΝΟΥΚΟΥ

Δικηγόρος: Β. Βερνίκος

Κατά την έννοια του άρθρου 1 του Ν. 551/1915 που κωδικοποιήθηκε με το Β.Δ της 24-7/25.8.1920 «περί κωδικοποίησης των Νόμων περί ευθύνης προς αποζημίωση των εξ ατυχήματος εν τη υπηρεσία παθόντων εργατών ή υπαλλήλων», που εξακολουθεί να ισχύει και μετά την εισαγωγή του Α.Κ. κατά το άρθρο 38 του ΕισΝΑΚ και εφαρμόζεται κατά το άρθρο 66 του Ν. 3816/1958 και σε ατυχήματα ναυτικών, ως ατύχημα από βίαιο συμβάν, το οποίο επήλθε κατά την εκτέλεση της εργασίας ή εξ αφορμής αυτής σε εργάτη ή υπάλληλο των εργασιών ή επιχειρήσεων που αναφέρονται στο άρθρο 2 αυτού και για το οποίο παρέχεται δικαίωμα αποζημίωσης κατά τις διατάξεις του Νόμου αυτού και την έκταση που προσδιορίζεται σ' αυτές, θεωρείται κάθε βλάβη, η οποία είναι αποτέλεσμα βίαιης και αιφνίδιας επενέργειας εξωτερικού αιτίου, το οποίο δεν ανάγεται αποκλειστικά σε οργανική ή παθολογική προδιάθεση του παθόντος και το οποίο δεν θα ελάμβανε ύπαρξη χωρίς την εργασία και την εκτέλεση αυτής, υπό δεδομένες περιστάσεις (ΟλΑΠ 1287/1986 ΝοΒ 35, 1605, ΑΠ 164/1986 ΝοΒ 35,515). Με την έννοια αυτή, ως ατύχημα από βίαιο συμβάν που παρέχει δικαίωμα αποζημίωσης στον παθόντα είναι και εκείνο, το οποίο επέρχεται μεν εκτός του τόπου και του χρόνου της εργασίας πριν ή ύστερα απ' αυτήν, ειδικότερα δε και κατά τη μετάβαση ή την επιστροφή απ' αυτήν, συνδέεται όμως με την εργασία με σχέση αιτίου και αποτελέσματος από το γεγονός ότι, λόγω της εργασίας δημιουργήθηκαν οι ιδιαίτερες πραγματικές συνθήκες που ήταν αναγκαίες για την επέλευσή του και δεν θα υπήρχαν χωρίς αυτήν. Τέτοιο ατύχημα αποτελεί και ο τραυματισμός ναυτικού που υπήρξε αποτέλεσμα έκτακτης και αιφνίδιας επενέργειας εξωτερικού αιτίου ασχέτου προς τη σύσταση του οργανισμού του παθόντος και προς τη βαθμιαία και προοδευτική εξασθένηση και φθορά του από την παρεχόμενη εργασία και επήλθε υπό τις προαναφερθείσες συνθήκες και περιστάσεις (βλ. σχετ. Α.Π. 272/1979 ΝοΒ 27,1283, Α.Π. 1078/1985 ΕΝΔ 15,83, Α.Π 1404/1986 ΕΝΔ 16, 523, Εφ.Πειρ. 719/1986 ΕΝΔ 14, 316, Εφ. Πειρ. 89/1993 ΕΝΔ 22, 158). Εξ άλλου, από τις διατάξεις του άρθρου 67 ΚΙΝΔ ορίζεται ότι «Ο ναυτικός ασθενής σας δικαιούται εις μισθόν και νοσηλεύεται δαπάναις του πλοίου, εάν δε η σύμβασις ναυτολογήσεως λυθεί λόγω της ασθενείας και νοσηλεύεται ούτος εκτός του πλοίου

δικαιούται εις τα νοσήλεια και εις μισθόν εφ' ὅσον διαρκεί η ασθένεια, ουχί όμως πέραν των τεσσάρων μηνών». Οι διατάξεις αυτές εφαρμόζονται και επί ατυχημάτων εκ βίαιου συμβάντος, εάν δε ο ναυτικός υπέστη συνεπεία αυτών ανικανότητα προς εργασίαν εφαρμόζονται και οι ειδικές διατάξεις περί αποζημίωσης των «εξ ατυχημάτων παθόντων εν τη εργασίᾳ» (βλ. σχετ. Εφ.Πειρ. 89/1993 ο.α., Εφ. Πειρ. 423/1997 Νομολ. Ναυτ. Τμήμ. Εφ. Πειρ. 1996-1997 σελ. 476 επομ.).

Στην προκειμένη περίπτωση, από την επανεκτίμηση των αποδεικτικών μέσων που προσκομίσθηκαν ενώπιον του πρωτοβαθμίου Δ/ρίου και ειδικότερα από την ένορκη κατάθεση του μάρτυρα της εναγομένης Α.Δ., η οποία περιέχεται στα ταυτάρια με την εκκαλούμενη απόφαση πρακτικά δημοσίας συνεδρίασεως του ίδιου, ως άνω, Δ/ρίου, και απ' όλα τα έγγραφα τα οποία οι διάδικοι επικαλούνται και επαναπροσκομίζουν αποδείχθηκαν, κατά την κρίση του Δ/ρίου αυτού, τα ακόλουθα πραγματικά γεγονότα: Κατόπιν προσυμφώνου ναυτικής εργασίας αορίστου χρόνου που καταρτίστηκε στον Πειραιά στις 21/5/1995 μεταξύ του ενάγοντος, απογεγραμμένου Έλληνα ναυτικού και της εναγομένης εταιρείας, νομίμως εκπροσωπούμενης, πλοιοκτητριάς του, υπό Ελληνική σημαία Δ/Ξ πλοίου «Α» νηολογίου Πειραιώς, αριθμ. ..., ΔΔΣ ..., χωρητικότητας 2.205 T.D.W., ο ενάγων προσλήφθηκε για να ναυτολογηθεί στο πλοίο αυτό, ως Α' Μηχανικός, αντί των καθοριζομένων από τη σχετική ΣΣΝΕ μηνιαίων αποδοχών, πλέον δώρου πλοιοκτήτου, εκ δραχμών 88.294 και συνολικών «καθαρών» μηνιαίων αποδοχών, κατά το έτος 1995, δρχ. 700.000. Σε εκτέλεση των ανωτέρω συμφωνηθέντων, ο ενάγων επιβιβάστηκε και ναυτολογήθηκε επί του πλοίου αυτού, ως Α' Μηχανικός, στο οποίο προσέφερε τις υπηρεσίες του συνεχώς από τότε μέχρι και τις 30/11/1997, οπότε τραυματίστηκε κατά την έξοδο του από το πλοίο, κάτω από τις ακόλουθες συνθήκες και περιστάσεις και την επομένη ημέρα 1/12/1997 αποναυτολογήθηκε, «λόγω τραυματισμού», όπως το τελευταίο προσεπιβεβαιώνεται από το Ναυτικό Φυλλάδιο αυτού (βλ. σελ. 96 αυτού). Ειδικότερα, την ως άνω ημερομηνία (30/11/97) το πλοίο κατέπλευσε στον Ασπρόπυργο για διεκπεραίωση εργασιών πετρελεύσεως από την εταιρεία "Π", όταν δεν τελείωσαν οι σχετικές εργασίες ο Πλοίαρχος έδωσε άδεια στα μέλη του πληρώματος που διέμεναν σε κοντινή απόσταση, μεταξύ των οποίων και στον ενάγοντα, να διανυκτερεύσουν με τις οικογένειές τους. Πράγματι, μετά την παρασχεθείσα άδεια, ο ενάγων, με άλλα μέλη αναχώρησαν από το πλοίο στις 19.00 μ.μ. περίπου, και κατευθύνθηκαν προς τη Ν. Εθνική Οδό Αθηνών - Κορίνθου. Κατά τον χρόνον εκείνον υπήρχε πυκνή κίνηση οχημάτων, κυρίως στο ρεύμα της Ν.Ε.Ο προς Αθήνα, ενώ οι φωτεινοί σηματοδότες που βρίσκονται στη διασταύρωση της Ν.Ε.Ο με την οδό Διυλιστηρίων Ασπροπύργου είχαν θεθεί εκτός λειτουργίας από παρέμβαση παρευρισκόμενων τροχονόμων της Τροχαίας Αιγάλεω, οι οποίοι ρύθμιζαν οι ίδιοι την κυκλοφορία. Συγχρόνως, στα πλαίσια διευκολύνσεως της εισόδου των οχημάτων στην Αθήνα, μία λωρίδα κυκλοφορίας του ρεύματος προς Κόρινθο της Ν.Ε.Ο Αθηνών - Κορίνθου, είχε αντιδρομηθεί από την Τροχαία και είχε παραχωρηθεί για την κυκλοφορία των κινουμένων προς Αθήνα οχημάτων.- Περί ώρα 19.10' ο ενάγων, μαζί με άλλους δύο συναδέλφους του και αφού προηγουμένως ο παρευρισκόμενος τροχονόμος διέκοψε το ρεύμα κυκλοφορίας προς Αθήνα της Ν.Ε.Ο, διέσχισαν αυτό και έφθασαν στη διαχωριστική νησίδα. Ακολούθως, ο ενάγων, προπορευόμενος των άλλων, επεχείρησε να διασχίσει το εναπομένον τμήμα της Ν.Ε.Ο. Κατά τη στιγμή όμως που διήρχετο από την, ως άνω λωρίδα αντιδρομής, παρασύρθηκε από του π' αριθμ. κυκλοφ. ... ΙΧΕ αυτοκίνητο που, κατά τον ίδιο χρόνον εκινείτο, επί της λωρίδας αυτής, με κατεύθυνση προς Αθήνα και οδηγείτο αμελώς από τον Α.Α. ο οποίος δεν αντιλήφθηκε το σήμα στάσεως του τροχονόμου, με αποτέλεσμα, ο ενάγων να τραυματισθεί σοβαρά. Ειδικότερα, αμέσως μετά τον τραυματισμό του, ο ενάγων μεταφέρθηκε με ασθενοφόρο στο Π.Γ.Ν Νικαίας «ΑΓ. ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ», όπου διαπιστώθηκε ότι είχε υποστεί κατάγμα τα αμφοτέρων των κνημών και τραύματα προσώπου. Η κατάσταση του αντιμετωπίστηκε χειρουργικά. Ειδικότερον, υποβλήθηκε σε χειρουργική οστεοσύνθεση αριστερής κνήμης, ενώ τοποθετήθηκε πλάκα και βίδες (ήλωση) ΚUNTSCHER δεξιάς κνήμης, παρέμεινε δε νοσηλεύόμενος στο, ως άνω, Νοσοκομείο μέχρι τις 11/12/1997.

Συνεπεία του, ως άνω, τραυματισμού του, της επώδυνης καταστάσεως που επακολούθησε, της ιατρικής παρακολουθήσεως στην οποία υποβλήθηκε, αλλά και της επανεισόδου του, στο ως άνω Νοσοκομείο, όπως κατωτέρω εκτίθεται, ο ενάγων κατέστη πλήρως προσκείμενος ανίκανος προς άσκηση του ναυτικού επαγγέλματος και κάθε άλλου κοινωνικά και οικονομικά ισοδύναμου. Ο τραυματισμός αυτός του ενάγοντος και η μετεξέλιξή του σε πρόσκαιρη νοσηρή κατάσταση, αποτελεί εργατικό ατύχημα, κατά την αναφερθείσα στην αρχή της παρούσας έννοια του άρθρου 1 ΚΝ551/1915, καθόσον αποτελεί αναμφισβήτητο βίαιο συμβάν, που επήλθε εξ αφορμής της εργασίας. Και τούτο διότι, αν και δεν είναι άμεση συνέπεια της εργασίας, ως επελθόνεκτός του τόπου και χρόνου παροχής αυτής, συνδέεται όμως μ' αυτήν με σχέση αιτίου και αποτελέσματος, λόγω του ότι από την εργασία δημιουργήθηκαν οι ιδιαίτερες εκείνες καιαναγκαίες για την επέλευσή του πραγματικές συνθήκες, οι οποίες δεν θα υπήρχαν χωρίς την εργασία (βλ. σχετ. Εφ.Πειρ. 719/1986 ΕΝΔ14, 316). Ειδικότερα, η στέρηση της οικογενείας του, συνεπεία της, ως άνω, απασχολήσεως του και η, συνεπεία της στέρησεως αυτής προκληθείσα έντονη ανάγκη να μεταβεί προς συνάντησή της (οικογενείας του), όταν το πλοίο κατέπλευσε στον Ασπρόπυργο (για το οποίο άλλωστε δόθηκε στον ενάγοντα και σχετική άδεια από τον Πλοίαρχο), συνδέει τη ναυτική εργασία με το βίαιο συμβάν που επήλθε κατά τη μετάβαση του ενάγοντος στην οικογενειακή εστία, σε σχέση αιτίου και αποτελέσματος, αφού, λόγω της, ως άνω απασχολήσεώς του, δημιουργήθηκαν οι προαναφερθείσες συνθήκες και περιστάσεις για την επέλευση του ατυχήματος και οι οποίες δεν θα εδημιουργούντο χωρίς εκείνην.

Τα ανωτέρω άλλωστε, ως προς τις συνθήκες επελεύσεως του ενδίκου ατυχήματος και του ότι, ο συνεπεία αυτού, τραυματισμός του ενάγοντος, συνιστά εργατικό ατύχημα, κατά την έννοια του ΚΝ 551/1915, έγιναν δεκτά και με την εκκαλουμένη απόφαση, ως προς τις οποίες παραδοχές της, δεν πλήττεται ειδικώς με λόγο εφέσεως. Αμφισβήτηση όμως εγείρεται, ως προς το χρόνο διάρκειας της πρόσκαιρου ανικανότητας του ενάγοντος, του τελευταίου, υποστηρίζοντος τόσον πρωτοδίκως, με την κυρία βάση της αγωγής του, όσο και με το σχετικό λόγο της ενδίκου εφέσεώς του, ότι αυτή υπερέβη τη διετία, το οποίο αρνείται αιτιολογημένα η εναγομένη - εκκαλούσα. Από την επανεκτίμηση των προαναφερθέντων αποδεικτικών μέσων, προέκυψαν ως προς αυτό, τα ακόλουθα: Στο από 19/2/98 Πιστοποιητικό Νοσηλείας του ίδιου, ως άνω Νοσοκομείου, αφού εκτίθεται η προαναφερθείσα κατάσταση του ενάγοντος, διευκρινίζεται ότι, κατά την έξοδό του (11/12/1997) συνεστήθη αποχή από την εργασία του για εξ (6) μήνες, εκτός τυχόν επιπλοκής και εδόθησαν οδηγίες. Ακολούθως, την 30/5/1998, κατά την οποία επανεξετάσθηκε στο ίδιο, ως άνω, Νοσοκομείο, διαπιστώθηκε η «μη πόρωση των χειρουργηθέντων καταγμάτων των κνημών άμφω και φλεγμονή των μαλακών μορίων, χορηγήθηκε δε, συνεπεία αυτών, αναρρωτική άδεια τεσσάρων (4) μηνών, αρχομένη από 1/6/1998. Μετά την πάροδο του τετραμήνου και συγκεκριμένα την 31/12/1998, μετά γενομένη νέα εξέταση του ενάγοντος από τον ίδιο, ως άνω ιατρό, διαπιστώθηκε ότι ο ενάγων «πάσχει από καθυστερημένη πόρωση λόγω μετεγχειρητικής φλεγμονής αμφοτέρων των κνημών, και συνεστήθη δίμηνη αναρρωτική άδεια, αρχομένη από 1/1/1999. Κατά τη διάρκεια του χρονικού αυτού διαστήματος και συγκεκριμένα την 30/1/1999 ο ενάγων εισήλθε στο ίδιο Νοσοκομείο, όπου εγένετο αφαίρεση υλικών και χειρουργικός καθαρισμός, εξήλθε δε απ' αυτό την 4/2/1999. Στο σχετικό ταυτόχρονο (4/2/1999) εξιτήριο, παραπλεύρως της ενδείξεως «Εκβαση», σημειώνεται «Βελτίωση», και χορηγείται στον ενάγοντα τρίμηνη αναρρωτική άδεια. Μετά το τέλος αυτής, ο ενάγων επανεξετάσθηκε από τον ίδιο θεράποντα ιατρό, ο οποίος στις 5/5/99 γνωμάτευσε ότι λόγω καθυστερημένης πορώσεως του κατάγματος κνήμης, ο ενάγων πρέπει ν' απέχει από την εργασία του για δύο (2) μήνες, αρχής γενομένης από 5/5/99, δηλαδή μέχρι και 5/7/99. Ακολούθως, ο ίδιος θεράπων ιατρός επανέλαβε τα ίδια και μετά τη λήξη του διμήνου αυτού, κατά την 5/7/99, αλλά και μετά τη λήξη και του νέου διμήνου κατά την 5/9/99, κατά το οποίο διαφοροποίησε σε τρίμηνο το χρονικό διάστημα, κατά το οποίο ο ενάγων δεν έπρεπε να εργάζεται, ομοίως δε και κατά τη λήξη του τριμήνου αυτού, κατά την 8/12/99, κατά το οποίο γνωμάτευσε ότι ο ενάγων "δεν πρέπει να εργάζεται για δύο (2) ακόμη μήνες, κατά δε την 8/2/2000 βεβαίωσε ότι, τα κατάγμάτα του έχουν πορωθεί και ότι ο ενάγων είναι ικανός προς εργασία. Καθόσον όμως αφορά, το μετά την 5/7/1999 χρονικό διάστημα, όλως διαφορετική με τις ως άνω Γνωματεύσεις, εμφανίζεται η συμπεριφορά του ίδιου του

ενάγοντος. Ειδικότερα, εκείνος, κατά το χρονικό αυτό διάστημα, προβαίνει σ' όλες τις απαραίτητες ενέργειες, όπως κατωτέρω εκτίθενται, προκειμένου να αποκτήσει τα απαιτούμενα κατά Νόμο αποδεικτικά ναυτικής ικανότητας για τη συμμετοχή του στις εξετάσεις προς λήψη Διπλώματος Μηχανικού Α' Τάξης, στις οποίες πράγματι λαμβάνει μέρος και τη 12/1/2000, μετά επιτυχή περαίωση των εξετάσεων, αποκτά το Δίπλωμα Μηχανικού Α' Τάξης. Στο σημείο αυτό όμως, και προκειμένου να γίνει αντιληπτή, η διαδικασία αυτή, ιδίως κατά το μέρος της, που ενδιαφέρει τη φυσική κατάσταση και ικανότητα του ενάγοντος, κατά το ως άνω χρονικό διάστημα (χωρίς το οποίο δεν συμπληρώνεται στο πρόσωπο αυτού διετία πρόσκαιρης ολικής ανικανότητας) θα πρέπει να λεχθούν τα ακόλουθα:

Σύμφωνα με το Νόμο, [Π.Δ/μα 591/1975 «Περί υγειονομικής εξέτασεως υποψηφίων προς απογραφή ναυτικών, προς απόκτηση αποδεικτικών ναυτικής ικανότητας και προς εισαγωγή εις Δημοσίας Σχολάς Ε.Ν., ο και αρθρ. 2 επ. και αρθρ. 9 Π.Δ/τος 243/1998 (ΦΕΚ Α 181/29.7.1998)] για ν' αποκτηθεί δικαίωμα συμμετοχής στις ως άνω εξετάσεις, απαιτείται, μεταξύ άλλων να συγκεντρώσει ο υποψήφιος "τα ειδικά προσόντα απόκτησης αποδεικτικών ναυτικής ικανότητας, ο μεταξύ των οποίων συγκαταλέγεται μεταξύ άλλων, επιτυχής φοίτηση στο Κέντρο Επιμορφώσεως Στελεχών Εμπορικού Ναυτικού (Κ.Ε.Σ.Ε.Ν) διαρκείας τριών μηνών. Η φοίτηση αυτή είναι ουσιαστική και πραγματική, υπολογίζεται δε για τη συμπλήρωση του απαιτούμενου χρόνου θαλάσσιας υπηρεσίας, προς απόκτηση του διπλώματος αυτού. Επίσης, για την απόκτηση αποδεικτικών ναυτικής ικανότητας, οι υποψήφιοι απαιτείται να είναι «υγειονομικώς κατάλληλοι». Τούτο πιστοποιείται με γνωμάτευση της Α.Ν.Υ.Ε, αφού προηγηθεί υγειονομική εξέταση του υποψηφίου. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, ο ενάγων με επιτυχία περαίωσε τις ως άνω εξετάσεις, κατά τα προεκτεθέντα το οποίο ευθέως υποδηλώνει προηγούμενη της ημερομηνίας λήψεως του ως άνω πτυχίου (12.1.00) συγκέντρωση, στο πρόσωπο αυτού, όλων των ως άνω αποδεικτικών ναυτικής ικανότητας, μεταξύ των οποίων πρωτίστως επιτυχή επί συνεχές προηγούμενο τρίμηνο φοίτηση στο Κέντρο Επιμορφώσεως Στελεχών Εμπορικού Ναυτικού (ΚΕΣΕΝ), καθώς επίσης και υγειονομική καταλληλότητά του. Η τελευταία, όπως προκύπτει από την 4014 Γνωμάτευση της ΑΝΥΕ (Πολεμικού Ναυτικού), διαγνώσθηκε από την αρμοδία Επιτροπή, μετά αυτοπρόσωπη εξέταση του ενάγοντος, κατά την 29/10/1999. Ειδικότερα, κατ' αυτή διαγνώσθηκε ότι ο ενάγων, κατά τον χρόνον αυτόν, ήταν υγιής και κατάλληλος για Μηχανικός Α' Τάξης Εμπορικού Ναυτικού. Με βάση τα ανωτέρω και κυρίως ενόψει της προεκτεθείσας συμπεριφοράς του ίδιου του ενάγοντος, ο οποίος επέλεξε κατά το τελευταίο προ της συμπλήρωσεως διετίας από του ενδίκου τραυματισμού του, τρίμηνο περίπου, να συγκεντρώσει τα απαιτούμενα κατά Νόμο αποδεικτικά ναυτικής ικανότητας για την απόκτηση πτυχίου Α' Μηχανικού, όπως ανωτέρω εκτέθηκαν και κυρίως να υποβάλλει δικαιολογητικά ως υγειονομικά κατάλληλος υποψήφιος, να εξετασθεί από την ΑΝΥΕ και επεδίωξε κατ' εκείνο ακριβώς το διάστημα να υποβληθεί σε τρίμηνη συνεχή πραγματική φοίτηση στο ΚΕΣΕΝ με συνακόλουθο πρόδηλη ταλαιπωρία του από μετακινήσεις, παρακολουθήσεις μαθημάτων και εξετάσεις, ενέργειες τις οποίες προφανώς θα είχε αποφύγει, αν πράγματι κατ' εκείνο ακριβώς το χρονικό διάστημα παρουσίαζε προβλήματα υγείας, ικανά να τον καταστήσουν ανίκανο προς εργασία, κρίνεται ότι, συνεπεία του ενδίκου τραυματισμού του, ο ενάγων κατέστη πρόσκαιρα ολικά ανίκανος προς άσκηση του ναυτικού επαγγέλματος και κάθε άλλου κοινωνικά και οικονομικά ισοδυνάμου, η ανικανότητά του όμως αυτή δεν υπερέβη τη διετία από του ενδίκου τραυματισμού του. Σε ενίσχυση των ανωτέρω έρχεται και η κατάθεση του μάρτυρα της εναγομένης Α.Δ. ο οποίος με σαφήνεια κατέθεσε σχετικώς ότι «για το δίπλωμα (Α' Μηχανικού) χρειάζεται να έχεις τα προσόντα και να είσαι υγιής. Επίσης ... να πας στη σχολή για ένα τρίμηνο. Υποβάλλεις αίτηση στη σχολή και περνάς από υγειονομική εξέταση. Πέρασε από την ΑΝΥΕ. Ήταν απολύτως υγιής. Η ΑΝΥΕ αποτελείται από υψηλόβαθμους αξιωματικούς", χωρίς η κατάθεση αυτή ν' αντικρουσθεί με πειστικότητα από τα προαναφερθέντα αποδεικτικά μέσα. Τα ανωτέρω άλλωστε δεν είναι δυνατόν να μεταβληθούν ούτε από το περιεχόμενο της διαταχθείσας με την ... παρεμπίπτουσα απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Πειραιώς ιατρικής πραγματογνωμοσύνης, του νομίμως ορισθέντος πραγματογνώμονος ιατρού Α.Μ. Χειρουργού Ορθοπαιδικού. Και τούτο διότι,

ούτεο πραγματογνώμονας αυτός, ο οποίος σύμφωνα με την ως άνω παρεμπίπτουσα απόφαση, έπρεπε να γνωμοδοτήσει αφού προηγουμένως λάμβανε υπόψη «όλα ανεξαιρέτως τα σχετικά της δικογραφίας επικαλούμενα από τα διάδικα μέρη» και ο οποίος καταλήγει ότι ο ενάγων λόγω του ενδίκου ατυχήματος υπέστη πρόσκαιρη ολική ανικανότητα για χρονικό διάστημα 26 μηνών από του ατυχήματος (30/1/97 έως 8/2/2000), έκτοτε δε παρουσιάζει μόνιμη μερική ανικανότητα 35% άλλως 40%, δίδει οποιαδήποτε εξήγηση για τη δυνατότητα συμμετοχής του ενάγοντος στις ως άνω εξετάσεις και κυρίως για τη γνωμοδότηση της αρμοδίας επιτροπής (ANYE) περί του ότι την 29/10/99 κρίθηκε υγιής και κατάλληλος για Μηχανικός Α΄ Τάξης E.N., πέραν και ανεξαρτήτως του ότι ο ενάγων από 5/4/00 ναυτολογήθηκε κανονικά, ως Α΄ Μηχανικός στο, υπό σημαία Παναμά Δ/Ξ «Α.» (βλ. σχετ. την περί αυτού Βεβαίωση της «A.S.M. SA». Κατ' ακολουθίαν όλων των προεκτεθέντων και ενόψει του ότι δεν αποδείχθηκε ότι η ως άνω ανικανότητα (πλήρης πρόσκαιρη) του ενάγοντος διήρκεσε πέραν της διετίας, αλλά αντιθέτως αποδείχθηκε ότι η ανικανότητα αυτή διήρκεσε επί χρονικό διάστημα μικρότερο της διετίας και κατά το επικουρικό αίτημα της αγωγής έως 5/7/99, πρέπει ν' απορριφθεί ως αβάσιμη κατ' ουσίαν η κυρία βάση της αγωγής και να γίνει δεκτό, το ως άνω επικουρικό αίτημα αυτής ως και κατ' ουσία βάσιμο. Επομένως το πρωτοβάθμιο Δ/ριο, το οποίο με την εκκαλουμένη απόφαση δέχθηκε τα ίδια, συμπληρουμένης της περιεχόμενης σ' αυτήν αιτιολογίας από τη διαλαμβανομένη στην παρούσα, ορθώς τις αποδείξεις που προσκομίσθηκαν εκτίμησε και το Νόμο εφάρμοσε, τα αντίθετα δε υποστηριζόμενα από τον ενάγοντα - εκκαλούντα με το σχετικό λόγο εφέσεώς του, είναι αβάσιμα και απορριπτέα.

Από τη διάταξη του άρθρου 4 του ΚΝ 551/1915 προκύπτει ότι, για τον υπολογισμό της αποζημιώσεως λαμβάνεται υπόψη η "πραγματική" αντιμισθία του παθόντος, χωρίς διάκριση βασικού μισθού ή αμοιβής από υπερωρίες ή άλλες έκτακτες εργασίες και επομένως υπολογίζονται όλες οι αποδοχές του σε χρήμα ή είδος. Εξ άλλου, κατά τη διάταξη του άρθρου 3 παρ. 3 ίδιου Νόμου, σε περίπτωση πλήρους πρόσκαιρης ανικανότητας, μέχρι δύο (2) χρόνια, η αποζημίωση είναι ημερήσια και ίση προς το μισό του ημερομισθίου που ελάμβανε ο παθών, κατά το χρόνο του ατυχήματος και για κάθε ημέρα του χρονικού διαστήματος της πλήρους ανικανότητός του. Για τον καθορισμό της αποζημιώσεως αυτής, υπολογίζεται το σύνολο των τακτικών αποδοχών του ενάγοντος, δηλαδή, ο βασικός μισθός, το επίδομα Κυριακών, το αντίτιμο τροφής, το επίδομα αδείας, το δώρο πλοιοκτητή και η πρόσθετη αμοιβή για τακτική υπερωριακή του εργασία, χωρίς να είναι αναγκαίο, στην περίπτωση αυτή, να γίνει υπολογισμός των ετησίων αποδοχών του παθόντος (όπως συμβαίνει στις περιπτώσεις θανάτου, πλήρους διαρκούς και μερικής διαρκούς ανικανότητας) (βλ. σχετ. Εφ.Πειρ. 937/1984 ΕΝΔ 13,142 επομ., Εφ. Πειρ. 333/1992 ΕΝΔ 21,58 επομ. και ιδίως 64, Ντάσιος: Εργατικό Δικονομικό Δίκαιο 1986 Τομ. Α/1 σελ. 421, Καμβύση Ιδιωτ. Ναυτ. Δίκαιο, Εκδοση 1982, σελ. 231).

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Η παραπάνω δημοσιευμένη απόφαση δέχεται ότι ο τραυματισμός του ναυτικού από τροχαίο ατύχημα κατά τη μετάβασή του στην οικογενειακή εστία κατόπιν σχετικής αδείας του πλοιάρχου, αποτελεί ναυτεργατικό ατύχημα. Ορθά γίνεται δεκτό ότι στην περίπτωση αυτή η ναυτική εργασία συνδέεται με τον τραυματισμό του ναυτικού με σχέση αιτίου και αποτελέσματος εφόσον η στέρηση της οικογένειάς του εξαιτίας της απασχόλησής του στο πλοίο δημιούργησε έντονα την ανάγκη να μεταβεί προς συνάντησή της. Είναι αναμφισβήτητη επιτακτική η ανάγκη του ναυτικού για επικοινωνία με την οικογένειά του προκειμένου να διατηρείται η ψυχική του ισορροπία και να ανανεώνονται οι δυνάμεις του προς συνέχιση της εργασίας του με υψηλή απόδοση. Για το λόγο αυτό ο καθ' οδόν τραυματισμός του ναυτικού από το πλοίο στην κατοικία του και αντιστρόφως συνιστά εργατικό ατύχημα εξ αφορμής της εργασίας του (πβ. Μεταξύ άλλων ΕΠ 89/1993 ΕΝΔ 22.158, ΕΠ 1161/1984 ΕΝΔ 13.136, ΕΑ 5860/1984 ΕΝΔ 13.131)

Η ανάγκη αυτή του ναυτικού για επικοινωνία με την οικογένειά του είναι αναμφισβήτητη επιτακτικότερη από την ανάγκη ψυχαγωγίας του. Ο τραυματισμός κατά τη διάρκεια ψυχαγωγίας έχει κριθεί κατά πάγια νομολογία ότι αποτελεί εργατικό ατύχημα εφόσον λόγω

των συγκεκριμένων συνθηκών εργασίας είναι αναγκαία για τον εργαζόμενο προς αποκατάσταση ή διατήρηση της ψυχικής ισορροπίας του (πβ. Μεταξύ άλλων ΑΠ 1521/1991 ΕΝΔ 19.458, ΑΠ 400/1985 ΕΝΔ 16.522, ΑΠ 1078/1985 ΕΝΔ 15.83, ΑΠ 508/1980 ΕΝΔ 9.371, ΑΠ 272/1978 ΕΝΔ 7.493, ΑΠ 530/1978 ΕΝΔ 7.343, ΕΠ 557/1988 ΕΝΔ 17.311, ΕΠ 719/1986 ΕΝΔ 14.316, ΕΠ 713/1982 ΕΝΔ 10.504, σημείωση Ιακώβου Ν. Σέργη, σ. 504, ΕΠ 250/1982 ΕΝΔ 10.503, ΕΠ 713/1982 ΕΝΔ 10.504, ΕΠ 887/1980 ΕΝΔ 9.98, ΕΠ 397/1981 ΕΝΔ 9.480, ΕΠ 612/1981 ΕΝΔ 9.485, ΕΠ 579/1981 ΕΝΔ 9.485, ΕΠ 261/1980 ΕΝΔ 9.101, ΕΠ 910/1979 ΕΝΔ 8.75 σημείωση Ιακώβου Ν. Σέργη σ. 78, ΕΠ 142/1979 ΕΝΔ 7.225 σημείωση Ιακώβου Ν. Σέργη σ. 227.

Η μακροχρόνια στέρηση των ναυτικών από την οικογενειακή θαλπωρή σε συνδυασμό με την απομόνωσή τους στον κλειστό χώρο του πλοίου στα μεγάλα ταξίδια και τους αυξημένους θαλάσσιους κινδύνους που απειλούν κάθε στιγμή τη ναυτική αποστολή, δημιουργούν βαριά ψυχολογική κατάσταση στο ναυτικό και επομένως έντονη ανάγκη του για επικοινωνία με την οικογένειά του αλλά και για ψυχαγωγία, η οποία ανάγκη θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά τη δικαστική εκτίμηση των ατυχημάτων εξ αφορμής της εργασίας.